

ARMATA ROMÂNIEI ÎN SPRIJINUL AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI CENTRALE PENTRU GESTIONAREA CRIZEI SANITARE GENERATE DE PANDEMIA DE COVID-19

**ROMANIAN ARMY IN SUPPORT OF LOCAL AND CENTRAL
AUTHORITIES FOR MANAGING THE HEALTH CRISIS
CAUSED BY THE COVID-19 PANDEMIC**

**L'ARMÉE ROUMAINE À L'APPUI DES AUTORITÉS LOCALES
ET CENTRALES POUR LA GESTION DE LA CRISE SANITAIRE
GÉNÉRÉE PAR LA PANDÉMIE DE COVID-19**

Col.dr. (r) Andrei Th. CONSTANTIN*

Societatea contemporană se confruntă, în această perioadă, cu un fenomen nemaîntâlnit în ultima sută de ani (de la gripa spaniolă din perioada 1918-1921), extrem de complex, dificil de gestionat și cu extindere planetară – pandemia de pneumonie atipică SARS-CoV-2. Într-o lume tot mai interconectată și interdependentă, în care mobilitatea umană este în continuă creștere, România a fost cuprinsă, la rândul ei, de această molimă. Pericolele identificate, asociate cu virulența și contagiozitatea ridicată a noului Coronavirus, SARS-CoV-2, au impus, la nivelul statului român, o abordare interinstituțională și interdepartamentală a gestionării problematicii generate de această pandemie. Armata română, ca parte componentă a Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, a fost chemată să pună umărul la gestionarea situației speciale de urgență generate de pandemia de COVID-19.

The contemporary society is facing, during this period, a phenomenon unprecedented in the last hundred years (since the Spanish flu from 1918-1921), extremely complex, difficult to manage and with global expansion – the current pandemic of atypical pneumonia. In an increasingly interconnected and interdependent world, in which human mobility is constantly growing, Romania has in its turn become overwhelmed by this plague. The identified dangers, corroborated with the virulence and high contagiousness of the new SARS-CoV-2 coronavirus, imposed, at the level of the Romanian state, an inter-institutional and interdepartmental approach to the management of the problem generated by this pandemic. The Romanian Army as a component part of the National Emergency Management System was called upon to support the management of the special emergency situation generated by the COVID pandemic 19.

La société contemporaine est confrontée, dans cette période, à un phénomène sans précédent au cours des cent dernières années (depuis la grippe espagnole, de 1918-1921), extrêmement complexe, à expansion mondiale et difficile à gérer – la pandémie de pneumonie atypique – SRAS-CoV-2. Dans un monde de plus en plus interconnecté et interdépendant, où la mobilité humaine est en hausse constante, la Roumanie, à son tour, fut frappée par ce fléau. Les dangers identifiés, associés à la virulence et à l'infectiosité aiguë du nouveau coronavirus SRAS-CoV-2, exigent, au niveau de l'État roumain, une approche interinstitutionnelle et interdépartementale de la gestion des problèmes générés par cette pandémie. L'armée roumaine, en tant que composante du Système national de gestion des situations d'urgence, fut appelée à donner un coup d'épaule pour gérer la situation d'urgence spéciale générée par la pandémie de COVID-19.

Cuvinte-cheie: Coronavirus; pandemie; măsuri de control al crizei sanitare; Armata română.

Keywords: Coronavirus; pandemic; sanitary crisis control measures; Romanian army.

Mots-clés: Coronavirus; pandémie; mesures de contrôle de crise sanitaire; l'armée roumaine.

***Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”**
e-mail: cnstntnandrei@yahoo.com

Apariția și evoluția crizei sanitare generate de infecția cu virusul SARS-COV-2 în România

Coronavirusurile (CoVs) sunt virusuri aparținând ordinului Nidovirales, familia Coronaviridae, subfamilia Orthocoronavirinae, care infectează omul și o varietate largă de animale (păsări și mamifere)¹. Boala este caracterizată prin simptomatologie predominant respiratorie: febră, tuse seacă, dispnee de severitate variabilă și poate evolua către pneumonie bilaterală interstițială, insuficiență respiratorie sau detresă respiratorie acută (ARDS), care este principala cauză de mortalitate.

În luna decembrie a anului 2019, în orașul Wuhan, provincia Hubei, din China, au apărut primele persoane infectate cu virusul SARS-CoV-2, de unde s-a propagat cu mare repeziciune în majoritatea provinciilor chineze și în majoritatea țărilor din lume, provocând o pandemie.

Apariția acestui virus în România se datorează tranzitului de persoane, inițial fiind confirmate numai cazuri de import. Din datele oficiale, se confirmă faptul că principala sursă de contaminare pentru România a fost intrarea în țară a cetățenilor români veniți din Italia sau care au avut contact cu o persoană din această țară.

La data de 26 februarie 2020, oficialitățile statului român au anunțat primul caz confirmat de coronavirus în România. Era vorba despre un bărbat de 20 de ani, din județul Gorj, care intrase în contact cu un cetățean italian diagnosticat cu această boală și care vizitase România în perioada 18-22 februarie. După două luni de la debutul infecțiilor cu noul Coronavirus, numărul cazurilor confirmate a depășit 10.000².

Primul deces a fost raportat la data de 22 martie 2020, aproape la o lună de la depistarea primului caz. Era vorba despre un bărbat de 67 de ani, din Craiova, confirmat cu COVID-19 la data de 18 martie. În aceeași zi, au mai fost confirmate încă două decese³.

De la debutul crizei și până în prezent, situația epidemiologică din România a înregistrat o evoluție ascendentă, iar la data de 26 octombrie 2020, numărul de persoane infectate cu noul Coronavirus, COVID-19, a ajuns la 212.492, dintre care 151.811 pacienți vindecați, iar 3% (6.470) dintre persoanele infectate au decedat⁴.

Rata mare de infectare, înregistrată în ultimele luni, care în multe localități a depășit pragul

de 3%⁵, îngrijorează autoritățile române, deoarece există un risc crescut de infecție pentru persoanele vulnerabile (cu factori de risc pentru forme severe ale COVID-19, cum ar fi persoanele în vârstă) și pentru lucrătorii din domeniul sănătății, în special din medicina primară, și impune o acțiune de sănătate publică țintită.

Măsuri întreprinse la nivelul statului român pentru gestionarea crizei sanitare generate de infecția cu COVID-19

Apariția noului Coronavirus în China și răspândirea extrem de rapidă a acestuia la nivel global au determinat oficialitățile statului român să întreprindă măsuri în toate domeniile socioeconomice, cu punere în practică gradual, în scopul limitării contaminării populației cu acest virus.

Analizate din perspectiva evoluției situației crizei sanitare, generată de infecția cu noul Coronavirus în România, măsurile dispuse de autoritățile statului român pot fi încadrate în trei etape distincte, și anume:

- Etapa I – măsuri de primă urgență, corespunzătoare apariției primelor cazuri de infectare și debutului crizei sanitare;
- Etapa a II-a – măsuri dispuse în starea de urgență, corespunzătoare creșterii alarmante a cazurilor de infectare și exacerării crizei sanitare;
- Etapa a III-a – măsuri dispuse în starea de alertă, corespunzătoare unei descreșteri a cazurilor de infectare cu noul Coronavirus și ținerii sub control a crizei sanitare.

Potrivit primei etape, la data de 22 ianuarie 2020, Guvernul român a anunțat mai multe măsuri preventive, inclusiv desemnarea a șase spitale în care urmau să fie internați pacienții depistați cu noul Coronavirus, COVID-19. De asemenea, a fost dispusă instalarea termoscanerelor în toate aeroporturile, pentru depistarea pasagerilor a căror temperatură corporală depășea 38°. Pentru monitorizarea și managementul potențialelor infecții cu noul Coronavirus, a fost constituit un comitet interministerial, format din specialiști, sub coordonarea miniștrilor sănătății, afacerilor externe, afacerilor interne și transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor⁶.

După confirmarea primului caz de infectare cu SARS-CoV-2, la data de 26 februarie 2020, ministrul sănătății a emis Ordinul pentru instituirea măsurii

de carantină a persoanelor în situația de urgență de sănătate publică internațională, determinată de infectarea cu COVID-19, și pentru stabilirea unor măsuri în vederea prevenirii și limitării efectelor epidemiei⁷.

Evoluția pe un trend ascendent a crizei sanitare din România a impus autorităților statului român să dispună interzicerea, începând cu 8 martie 2020, a manifestărilor publice sau private în spații deschise sau închise, cu un număr de participanți mai mare de 1.000 de persoane. În setul de măsuri preventive, pentru limitarea răspândirii infectării populației cu noul Coronavirus, Comitetul Național pentru Situații Speciale de Urgență⁸ a decis să suspende procesul de învățământ în unitățile școlare din învățământul preșcolar, gimnazial, liceal, postliceal și profesional, în perioada 11-22 martie 2020, cu posibilitatea prelungirii acestei măsuri, în funcție de situație. Totodată, a fost suspendat transportul rutier de persoane pentru toate cursele înspre și dinspre Italia (începând cu 10 martie) și transporturile feroviare către și dinspre Italia (începând cu 12 martie). Pentru unitățile de alimentație și pentru furnizorii publici și privați de transport persoane, s-a instituit obligativitatea dezinfectării frecvente a suprafețelor, evitarea aglomerației de persoane, în spațiile comerciale și dezinfectarea frecventă a habitaculului în mijloacele de transport. Pentru personalul din instituțiile publice și private, acolo unde exista posibilitatea, s-a permis desfășurarea atribuțiilor de serviciu de la domiciliu⁹.

În pofida tuturor acestor măsuri preventive, nu s-a reușit ținerea sub control a epidemiei de COVID-19. Astfel, de la debutul crizei sanitare și până la data de 15 martie 2020, s-a înregistrat o creștere masivă a numărului de persoane infectate cu SARS-CoV-2 în România, ceea ce a determinat instituirea unui nou set de măsuri care corespund celei de-a doua etape. În acest context, președintele României, domnul Klaus-Werner Iohannis, a semnat, la data de 16 martie 2020, decretul privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României pentru 30 de zile, iar la data de 14 aprilie 2020, a fost semnat decretul de prelungire a stării de urgență cu încă 30 de zile.

Odată cu declararea stării de urgență, măsurile de prevenire a răspândirii COVID-19 și de realizare a managementului consecințelor s-au înăsprit și au vizat toate domeniile vieții socioeconomice (ordine publică, economie, sănătate, muncă și protecție socială, justiție, afaceri externe, alte măsuri)¹⁰.

Pentru coordonarea integrată a măsurilor de răspuns cu caracter medical și de protecție civilă la situația de urgență, generată de COVID-19, a fost desemnat Ministerul Afacerilor Interne, prin Departamentul pentru Situații de Urgență, în colaborare cu Ministerul Sănătății și cu celelalte instituții implicate, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc¹¹.

În cadrul măsurilor care vizau *ordinea publică*, Decretul nr. 195, din 16 martie 2020, emis de președintele României, domnul Klaus-Werner Iohannis, se prevedea că: „Ministerul Apărării Naționale sprijină, la cerere, Ministerul Afacerilor Interne pentru asigurarea pazei și protecției unor obiective/zone, transportul de efective, materiale și tehnică pentru îndeplinirea misiunilor specifice, triaj epidemiologic, asistență medicală și alte misiuni, în funcție de evoluția situației”. În același act normativ, se menționa și faptul că „instituțiile din cadrul Sistemului național de ordine publică și securitate națională suplimentează, la nevoie, efectivele și tehnica pentru intervenție, prevăzute în planuri, în funcție de evoluția situației”.

Punerea în practică a măsurilor instituite pe timpul stării de urgență a avut drept consecință menținerea sub control a epidemiei și scăderea numărului de cazuri de îmbolnăvire cu COVID-19. Ca urmare a acestui fapt, președintele României, Klaus Iohannis, a promulgat, vineri, 15 mai 2020, Legea nr. 55, din 15 mai 2020, privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19.

Starea de alertă a fost declarată ca o necesitate pentru asigurarea în continuare a unei protecții adecvate împotriva îmbolnăvirii cu SARS-CoV-2, dar și pentru crearea premiselor-cadru de revenire etapizată, fără sincope majore, la situația de normalitate, inclusiv prin relaxarea măsurilor luate în contextul instituirii și a prelungirii de către Președintele României a stării de urgență pe teritoriul României¹².

Măsurile cuprinse în Legea nr. 55, din 15 mai 2020, corespunzătoare etapei a treia, au fost puse în aplicare prin hotărâri ale Guvernului României, la propunerea ministerelor de resort sau a CNSSU (Comitetul Național pentru Situații Speciale de Urgență)¹³. Acestea au vizat relaxarea interdicțiilor instituite pe timpul stării de urgență prin reluarea activităților socioeconomice, în condiții apropiate de normalitate.

Relaxarea nu a adus cu ea și o îmbunătățire a situației sanitare din țară, iar o serie de factori care au favorizat aglomerările de oameni, precum redeschiderea hotelurilor și restaurantelor, dar și alegerile locale din septembrie 2020 au determinat acutizarea crizei sanitare, îndreptându-ne către cel de-al doilea val de infectare.

Cu siguranță măsurile restrictive, cu rolul de a menține starea de sănătate a populației la un nivel corespunzător, dar și pentru a ține criza sanitară sub control vor fi menținute și adaptate contextului epidemiologic din țară și din regiune.

În acest context, și Armata română va trebui să rămână la un nivel de alertă ridicat care să-i permită o reacție promptă și adecvată, fiind, totodată, necesară și o adaptare și o sporire a capacităților de răspuns la situația concretă din teren.

Rolul și importanța structurilor Armatei României în gestionarea crizei COVID-19

Declanșarea epidemiei de COVID-19 și instituirea stării de urgență pe teritoriul României au avut efecte în ceea ce privește unele dintre misiunile Armatei române. Sprijinirea autorităților publice centrale și locale în situații de urgență a devenit, în această perioadă, centrul de greutate al misiunilor Armatei României. Cu toate acestea, nu au fost neglijate aspectele de securitate, în acest mod Armata României a rămas permanent pregătită să se apere în fața oricărei amenințări și să prevină transformarea actualei crize sanitare într-o criză securitară.

O analiză a misiunilor executate de Armata României în cadrul crizei sanitare, generată de infecția cu noul Coronavirus, relevă faptul că acestea au vizat domeniile: ordine publică, sanitar, asistență umanitară.

Este bine de știut că o parte dintre aceste misiuni, în mod special cea de asigurare a ordinii publice, nu sunt specifice armatei, ele reprezentând noi provocări pentru militarii români. Având un pronunțat caracter de noutate, îndeplinirea misiunilor la nivel tactic a generat și anumite disfuncții. Acestea se referă, în special, la interoperabilitatea mijloacelor de comunicații din înzestrarea Armatei române cu cele utilizate de polițiști și jandarmi. Efortul comun al personalului din cele două ministere a făcut ca toate disfuncțiile identificate să fie rezolvate în timp oportun, astfel încât, începând cu data de 25 martie 2020,

aproximativ 10.000 de militari, împreună cu sute de mijloace tehnice, să fie angajați în misiuni de ordine publică¹⁴.

Una dintre misiunile îndeplinite de militarii Armatei României, în domeniul ordinii publice, a fost cea de patrulare pe străzile din Capitală și din toate marile aglomerări urbane din țară. Prezența militarilor în cadrul patrulelor de ordine publică a fost primită foarte bine de către cetățeni, creând un sentiment de siguranță în rândul acestora și astfel confirmând statisticile cu privire la încrederea românilor în instituții, care plasează Armata română pe locul întâi¹⁵.

O altă misiune din domeniul ordinii publice, îndeplinită de militarii Armatei române, a fost asigurarea fluidizării traficului la punctele de trecere a frontierei de stat din zonele de vest, sud și est ale țării. Principalele puncte de frontieră în care au acționat militarii sunt: Siret (Suceava), Sculeni (Iași), Albița (Vaslui), Vama Veche și Ostrov (Constanța), Giurgiu (Giurgiu), Bechet și Calafat (Dolj), Porțile de Fier 1 (Mehedinți), Stamora Moravița, Jimbolia și Cenad (Timiș), Nădlac 1, Nădlac 2 și Vârșand (Arad), Petea și Halmeu (Satu Mare)¹⁶.

Preluarea și asigurarea pazei de către militarii Armatei României a unui număr de 84 de obiective, aflate în responsabilitatea Jandarmeriei Române, situate în Municipiul București și în alte 28 de județe, reprezintă sarcina care corespunde cel mai mult cu pregătirea de bază a militarilor. Despre această misiune, se poate spune că are și cea mai îndelungată perioadă de desfășurare, menținându-se atât pe timpul stării de urgență, cât și pe timpul stării de alertă.

Implicarea, în domeniul sanitar, a Armatei române, pentru gestionarea crizei sanitare, generată de infecția cu noul Coronavirus, trebuie analizată pe mai multe paliere.

În primul rând, trebuie să menționăm faptul că spitalele militare din subordinea Ministerului Apărării Naționale au fost incluse în rețeaua sanitară națională pentru tratarea pacienților infectați cu SARS-CoV-2. De asemenea, pentru suplimentarea capacităților de tratare, Armata română a instalat trei spitale militare de campanie în localitățile București, Constanța și Timișoara.

Un aspect important care nu trebuie neglijat este faptul că toată infrastructura necesară instalării spitalelor de campanie a fost realizată

de militari. În acest sens, se remarcă o contribuție semnificativă a geniștilor din cadrul Batalionului 96 Geniu „Cetatea București” și Batalionului 136 Geniu „Apullum”. Militari cu vastă experiență națională și internațională au amenajat în timp record platformele pe care urmau să fie instalate modulele spitalelor. Totodată, geniștii au realizat căile de comunicație din interiorul spitalelor, necesare asigurării fluxului sanitar, dar și lucrările de scurgere și de colectare a apelor pluviale.

Un alt aspect al sprijinului autorităților statului român, oferit de către militari în domeniul sanitar, se referă la preluarea, pe perioada stării de urgență, a conducerii mai multor spitale județene de urgență de către medicii militari. Numirea medicilor militari la conducerea unităților spitalicești a reprezentat o ultimă soluție pentru gestionarea crizei sanitare din localitățile grav afectate de infecția cu SARS-CoV-2. Totodată, militarii din structurile Apărare CBRN¹⁷ (de exemplu, Batalionul 202 Apărare CBRN „General Gheorghe Teleman” – Intervenție la Dezastre) au executat misiuni pentru decontaminarea și dezinfectarea căilor rutiere din localitățile grav afectate de epidemie.

Testarea populației reprezintă un alt palier al efortului național în combaterea crizei sanitare. Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino” reprezintă unul dintre cele opt centre de testare din România pentru depistarea infecției cu noul Coronavirus. Institutul și-a crescut constant capacitatea de testare, ajungând, în prezent, la efectuarea a 700-800 de teste pe zi¹⁸.

Asistența umanitară constituie un domeniu de referință al sprijinului autorităților pentru gestionarea crizei sanitare. Militarii români, folosind experiența acumulată în teatrele de operații, au avut o contribuție semnificativă în ajutorarea semenilor în această perioadă complexă și dificilă. Astfel, militarii Batalionului 1 CIMIC (cooperare civili-militari) din București au desfășurat mai multe misiuni de asistență umanitară, care au constat în distribuirea de pachete cu produse alimentare de strictă necesitate și de igienă pentru persoanele vârstnice, dar și pentru veteranii de război și pentru văduvele acestora, din județele Iași, Dolj, Mehedinți, Suceava.

În același context, aeronavele aparținând Forțelor Aeriene Române, configurate pentru misiuni de evacuare medicală, au efectuat, la solicitarea Departamentului pentru Situații de

Urgență, mai multe misiuni umanitare de urgență pentru transferul pacienților aflați în stare gravă, confirmați pozitiv cu SARS-CoV-2, la spitale special destinate tratării infecției cu COVID-19¹⁹.

Menționarea, fie ea și cu caracter de trecere în revistă, a principalelor misiuni îndeplinite de militarii Armatei române în această perioadă dificilă ne aduce în prim-plan o instituție fundamentală a statului român, aflată în slujba poporului, gata oricând să acționeze pentru prezervarea valorilor și intereselor naționale.

Concluzii

Armata României reprezintă principala instituție prin care este operaționalizat instrumentul de putere militar al statului român. Cu toate acestea, dincolo de funcția de bază, de apărare națională și colectivă în cadrul Alianței Nord-Atlantice, Armata română îndeplinește și funcții de sprijin, în cazul apariției diverselor crize civile și situațiilor de urgență.

Intervenția militarilor Armatei României în procesul de gestionare a crizei sanitare a presupus acțiunea în situații inedite, complexe și solicitante, dar capacitatea mare de adaptare, precum și profesionalismul ridicat de care dau dovadă militarii au făcut ca toate misiunile încredințate să fie îndeplinite la standardele cerute.

Fără a diminua importanța celorlalte arme și specialități militare, intervenția armatei în procesul de gestionare a crizei sanitare a pus în evidență contribuția semnificativă a anumitor arme și specialități militare, aspect care trebuie luat în considerare de decidenții militari în vederea modernizării și dezvoltării acestora.

Aici mă refer, în primul rând, la arma serviciul medical, care, prin medicii militari, medici cu o bogată experiență operațională, a reușit să implementeze măsuri eficiente, menite să controleze focare de COVID-19 scăpate de sub control (de exemplu, Spitalul Județean de Urgență Suceava).

În al doilea rând, militarii din arma Apărare CBRN și-au demonstrat valoarea și eficiența în acțiunile de dezinfectare a localităților grav afectate de infecția cu Covid-19. De asemenea, specialiștii din cadrul Centrului de Cercetare Științifică pentru Apărare CBRN și Ecologie au realizat prima izoletă de producție românească, care, în prezent, este folosită pe scară largă în intervențiile sanitare.

Criza sanitară cu care se confruntă în aceste zile România a generat, în anumite situații și în cadrul

unui segment de populație (persoane vârstnice, fără apartinători sau care locuiesc în zone izolate), și o criză umanitară. În această situație, militarii din structurile de cooperare civili-militari și-au pus în valoare înaltul profesionalism, dar mai ales înaltele virtuți umane, dintre care se pot enumera: empatia, spiritul de înțajutorare, compasiunea etc.

Nu în ultimul rând, un rol important îl joacă în această criză geniștii militari. După cum menționa generalul Constantin N. Hârjeu, ca fiind „folositoare la pace și indispensabilă la război”²⁰, militarii din arma geniu și-au dovedit și de această dată utilitatea, dar mai ales profesionalismul și dăruirea cu care au acționat pentru realizarea infrastructurii necesare instalării celor trei spitale militare de campanie.

NOTE:

1 [European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)], *Factsheet for health professionals on Coronaviruses. Factsheet for health professionals on Coronaviruses*, <https://www.ecdc.europa.eu/en/factsheet-health-professionals-coronaviruses>, accesat la 20.10.2020.

2 <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/sanatate/2-luni-de-la-primul-caz-de-coronavirus-din-romania-bilantul-a-ajuns-intr-un-punct-cheie-1297644>, accesat la 20.10.2020.

3 *Ibidem*.

4 [Grupul de Comunicare Strategică], *Buletin de presă, 26 octombrie 2020, ora 13.00*, <https://stirioficiale.ro/informatii>, accesat la 22.10.2020.

5 *Ibidem*.

6 [Ministerul Sănătății], *Comunicat de presă Coronavirus, 31 ianuarie 2020*, <https://www.ms.ro/30/01/2020/coronavirus>, accesat la 20.10.2020.

7 [Guvernul României, Comitetul Național Pentru Situații de Urgență], *Hotărârea nr. 3, din 28.02.2020 privind aprobarea procedurii operaționale privind gestionarea cazurilor de infecție cu noul Coronavirus*, https://www.cnsct.ro/index.php/legislație_cov/1501-hotararea-nr-3-cnssu/file, accesat la 21.10.2020.

8 Comitetul Național pentru Situații Speciale de Urgență – organism interministerial format din miniștri și conducători ai instituțiilor publice centrale, în funcție de tipurile de risc gestionate sau de funcțiile de sprijin repartizate în competență, în cadrul Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, *Ordonanța de urgență nr. 21, din 15 aprilie 2004 (actualizată)*.

9 [Ministerul Sănătății], *Comunicat de presă. Ministerul Sănătății a operaționalizat în această dimineață Centrul operațional de Coordonare*, 10 martie 2020, <https://www.ms.ro/2020/03/10/coronavirus>, accesat la 20.10.2020.

10 [Președintele României, Klaus-Werner Iohannis], *Decretul nr. 195, din 16 martie 2020 și Decretul nr. 240, din 14 aprilie 2020*, <https://www.presidency.ro/presedinte/decrete-si-acte-oficiale/>, accesat la 22.10.2020.

11 *Ibidem*.

12 *Legea nr. 55, din 15 mai 2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19*, <https://www.presidency.ro/presedinte/decrete-si-acte-oficiale/>, accesat la 22.10.2020..

13 *Ibidem*.

14 <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/10-000-de-militari-au-iesit-pe-strazi-de-ce-acestia-sunt-echipati-in-tinuta-de-lupta-1281031>, accesat la 26.10.2020.

15 <https://www.g4media.ro/sondaj-de-opinie-inceputul-increderei-in-institutii-interne-si-internationale-armata-biserica-si-jandarmeria-pe-primele-locuri-nato-si-parlamentul-european.html>, accesat la 25.10.2020.

16 <http://myradioonline.ro/radio-romania-actualitati/probleme-la-zi/>, accesat la 26.10.2020.

17 CBRN – Chimic, Bacteriologic, Radiologic, Nuclear.

18 <https://www.hotnews.ro/stiri-coronavirus-24393830-capacitatea-testare-institutului-cantacuzino-700-800-teste-covid-buget-pestes-85-milioane-lei.htm>, accesat la 05.11.2020.

19 https://www.defenseromania.ro/coronavirus-mapn-pestes-1-500-de-militari-au-participat-la-misiuni-de-sprijin-in-decurs-de-24-de-ore_602609.html, accesat la 05.11.2020.

20 C.N. Hârjeu, *Istoria Armei Geniului*, I.V. Socecu, București, 1902, pp. 2-3.

BIBLIOGRAFIE

*** *Legea nr. 55, din 15, mai 2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19.*

*** *Decretul nr. 195, din 16 martie 2020.*

*** *Decretul nr. 240, din 14 aprilie 2020.*

*** *Ordonanța de urgență nr. 21, din 15 aprilie 2004 (actualizat).*

Hârjeu C.N., *Istoria Armei Geniului*, I.V. Socecu, București, 1902.

www.cnsct.ro

www.ecdc.europa.eu

www.defenseromania.ro

www.digi24.ro

www.g4media.ro

www.ms.ro

www.hotnews.ro

myradioonline.ro